

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na velikem trgu h. številka 9, II. nadstropji.

SLOVENEC.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za polleta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo na velikem trgu h. št. 9, v II. nadstropji.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Kaj tudi tare našega kmeta posebno blizo Ljubljane.

Večkrat že smo na tem mestu govorili o nadlogah in potrebah naših kmetov ter navedli veliko vzrokov, ki so jim na poti, katerih so pa krivi nekaj sami, nekaj pa drugi, zraven pa še dandanašnje razmere, ki so vsakemu stanu bolj ugodne, kakor kmetištkemu. In zakaj? Zato, ker ljudje vidijo in slišijo, ter zvedo, da ima najslabše in najtežavneje življenje ravno kmet, ki pa je vendar-le temelj življenju vsake države. Brez kmeta ni gospoda, to velja povsod, posebno pa še v Ameriki, kjer je gospod vsak človek, ki kaj dela, a nobeden drugi nič.

Mesta vlečejo ljudi iz kmetov na-se. Mesto pomeni zdaj na kmetih toliko, ko beli kruh; zato se vsak in vsaka, če le količkaj more, potegne v mesto, kjer misli priti do belega kruha. Nasledek tega je in mora biti ta, da kmet, to je temelj države, zgublja čedalje več delavnih rok in da mora te roke, če jih sploh dobi, drago plačati celo predrago. In zakaj je to? Pač je resnica, da vsak rajši služi si svoj kruh na lajši način, če mu treba ni, ne bo se potil, marveč bolj polagoma delal in to tem rajši, če vidi, da pri tem še vživa več časti ali pripoznanja, nego če bi pri kmetu služil hodil po njivi za volom in konjem ter vbitil cepec in pri tem pa še jedel malo zabeljene štruktije in vodo pil; mar gre v mesto, se „vdinja“, tu ali tam za hlapca, služabnika, strežnika itd. in ni mu treba toliko trpeti, kakor na kmetih, pa vendar lahko je bel kruh, ne pa črnega.

Kar tu rečemo o možkih, velja še veliko bolj o ženskih. Ne maramo povdarjati, da je pri nas ženski spol bolj nagnjen k brezskrb-

nemu in dobremu življenju, da toraj le tje sili, kjer je manj dela, a boljšega kruha. Dokler se našemu kmetištkemu dekletu ne pokaže „beli hlebec“, je že še doma zadovoljna; brž pa, ko se ji to pokaže, se koplje iz svojih razmer in sili v mesto, bodi si za posla ali pa za delavko v kaki fabriki, kakor je zdaj cigarna fabrika.

Res, človek se mora čuditi, da v take fabrike vse vre. Tu vidiš dekleta najmlajših let v družbi takih, ki so vse človeško življenje že poskusile in so ga deloma že site. Bodi si potem nadzorstvo še tako strogo — kar pa menda ni in tudi skoro ne more biti, kuga pride in se prime skoro vsake, da je tako revše večidel zgubljeno in celo skoro tudi pogubljeno.

„Kaj pa to škoduje kmetu?“ — bo morda kdo prašal. A to bo prašal le kdo, ki ne ve, da se s tem odtegujejo delalne moči zemlji, ki mora vendar največ davka dati v državno blagajnico. To čutijo posebno kmetje blizo mest, kjer je kaj fabrik, vzlasti okoli Ljubljane. Kmet mora delalke predrago plačevati, če jih sploh dobi, ker vse dere v ljubljansko cigarno fabriko ali pa v privatno službo v mesto, če si le količkaj upa. Se ve, tako težko ni treba delati, kakor na kmetih, pri tem se pa še „beli kruh“ zasluži. Zato ostanejo doma in pri kmetu v službi le ženske, ki se ne morejo v mesto kar spraviti, in da take za delo tudi niso posebno dobre, bo lahko vsak verjel. Iz tega izvira, da mora kmetič delalne roke drago plačevati, če jih sploh dobi, in pa še nekaj drugega, kar pozneje navadno najprej občino, potem pa tudi njega zadene, ker mora ne le državne in deželne, ampak tudi občinske davke plačevati.

Skoro vselej je namreč tako, da oseba — bodi si že možka ali ženska —, ki se podá brez posebnih in potrebnih vednosti iz kmetov v mesto, tam zapravi svoje duševne in telesne moči ter vsa onemogla pride nazaj v občino, ktera mora potem zá-njo skrbeti. Večkrat pa ne pride le sama, ampak prinese še kaj majhnega seboj. Le maloktera ostane v mestu in si dobi pot življenja zavarovano, da potem ne pride rojstnemu kraju na rovaš.

To je veliko zló, kteremu pa vsaj zdaj prave pomoči še ni. Po naših postavah sme namreč vsak človek, da je le odrasčen ali mu stariši dovolijo, iti kamorkoli in celo župan mu tega ne more braniti. To je pa slabo za kmeta, vsaj nam je pravil eden teh revežev iz ljubljanske okolice, da ima tri hčere, ki hodijo v cigarno fabriko, domá pa mora imeti deklo in delalke najemati, ker hčere nočejo opravljati kmetijskih del. Kakor je zdaj, se pač ne da pomagati, treba bi bilo kake posebne postave o tem, kajti resnica je, da kmetje trpe na tem, da jim delalci vhaajajo v mesto, kjer ob lajšem delu žive bolje, če tudi pozneje pridejo morda občini zopet na hrbet.

Resnica pa je, da ljubljanska okolica silno škodo trpi vzlasti po cigarni fabriki. Mesto pa ne, kajti ravno iz prej navedenih vzrokov se je toliko žensk iz kmetov nabralo v mesto, da jih je za vsako reč preveč. Poslov se ne manjka, pač pa dobrih, druge pa si pomagajo kakor vedo in znajo. Da pri tem tudi morala, t. j. pravost trpi, se razume samo po sebi. Saj še tako zvane „inteligence“ preveč prihaja s kmetov v mesto. Drug drugemu na poti, čemu toraj še ljudi, ki bi bili veliko bolj potrebni in koristni kmetu za obdelovanje zemlje, kakor pa v mestu, kjer delajo večidel le gnoj!

Prehod Venere mimo solnca 6. decembra 1882.

Letos prinaša nam Nikolajev dan nekaj posebnega, česar vsaj nam ne bo nikdar več prinesel. Res da ne podaja otrokom kake ne- navadne prijetne igrace, pač pa trd oreh zvezdoznancem, oreh ki hrani v sebi sladko jedro. Menim namreč prehajanje Venerino, ktero je „Slovenec“ že v zadnji številki nekoliko omenjal. Naj o té znameniti prikazni še jaz zapišem par besed.

Planet Venera, ki je v poljudnem govoru znan pod imenom „zgodnja danica“ ali pa „večernica“ bo zlasti zvezdoznance zanimal. Kakor znano, je Venera notranja premičnica, ker stoji bližje solncu, kakor zemlja. Venerino pot tedaj zemeljska draga popolnoma oklepa. Pogosto se toraj prigodi, da pride Venera pri svojem tekanju okoli solnca med zemljo in med solnce. Kadar se to zgodi, pravimo, da je Venera v notranjem shodu s solncem. V tak notranji shod prišla bo Venera tudi jutri, le da ima ta shod še to po-

sebnost, da bo Venera kot črna pika videti na solnčnem telesu. Vstopila pa bode za opazovalca v Ljubljani ob 2 uri 56 min. 17-34 sek. Ob tem času stikala se bodeta zunanja robova solnca in Venere. Od znotraj se bodeta pa stikala robova ob 3 uri 16 min. 52-34 sek. To dvoje videli bomo tudi pri nas, ako bo ugodno vreme. Cele prikazni pa, ki traja okoli 6 ur in pol, pri nas ne bo mogoče opazovati, ker solnce kmalu po štirih zaide. Od začetka do konca pa bo videti ta pojav le v južni Ameriki in v vzhodnem delu severne Amerike. Zato je tudi Angliška (protestantovska) vlada poslala dva učena oo. jezuita v Rio-Negro v Patagonijo (v južni Ameriki) opazovat to znamenito prikazen. So li druge vlade tudi kaj storile, mi ni znano. Brazilijski cesar, ki je znan kot zvezdoznanec bo tudi lahko svojo spretnost pokazal.

Marsikomu zdi se znabiti čudno, kaj da se učeni svet toliko ukvarja z Venerinim prehajanjem, kaj more pač na tem biti? Oči se hitro napasejo in s tem smo pri kraji. Vendar, ne tako hitro! To prehajanje je za zvezdo-

znance silno važno, ker podaja nam najboljšo sredstvo, preračunati, kako daleč da je solnce od zemlje oddaljeno. Zlasti dobro porabili so zvezdoznanci zadnje prehajanje 9. decembra leta 1874. Še le od tega časa vemo nekoliko natančneje, kako velika da je oddaljenost zemlje od solnca. Opiraje se na te opazovanja so preračunili, da znaša solnčna paralaksa 8-88 sek. Iz tega sledi, da znaša srednja oddaljenost solnca od nas v okroglem številu 19-9 milijonov zemljp. milj. Ako tedaj meri navidezni premer 32'0-9', meri pravi premer 185.500 zemljp. milj. — Ako bi bilo solnce votla kroglja in ko bi v središče te krogle postavili zemljo, smel bi naš mesec namesto 50 000 zemljp. milj oddaljen biti 90 000 in vendar bi imel v ti velikanski krogli dovolj prostora, da bi se sukaj krog nje.

Da je mogoče vse te rezultate dobiti, po-jasnim naj č. bralcu s poskusom, kterega vsak sam lahko napravi, kadar hoče. Načelo po kterem se opazuje, je prav jednostavno, pri-prosto. Ako držiš palec pred jednim očesom in drugo oko zatiseš, pokriva tvoj palec del

To je huda, rana kmetu, o kateri bomo o priliki še natančneje govorili.

Politični pregled.

V Ljubljani 4. decembra.

Avstrijske dežele.

„Waterland“ prinaša v št. 334 v nedeljo 3. decembra to-le:

Geehrte Redaction.

Die „N. fr. Presse“ bringt in einem dreivollen Spalten ausfüllenden Leitartikel ihres gestrigen „Morgenblattes“ die Nachricht, dass ich aus dem Abgeordnetenhaus ausscheide, um wieder einen Statthalterposten anzutreten. Ich bedauere den Effect der hieran geknüpften Betrachtung durch die Erklärung zerstören zu müssen, dass obige Nachricht vollkommen erfunden ist, und nach meinen Informationen, die wenigstens in diesem Falle verlässlicher sein dürften, als jene der „N. fr. Presse“, die hohe Regierung hiedurch ebenso sehr überrascht wurde, wie ich selbst.

Mit der Bitte, diesen wenigen Zeilen einen Platz in ihrem Blatte zu gönnen.

Wien 2. December 1882.

Graf Hohenwart.

Dunaj je v nevarnosti. Pa saj ni Turk pred Dunajem ali severni stric. — I kaj šel Ministerstvo je privolilo privatno česko šolo na Dunaji, in zaradi tega toliko hrupa. Da molčimo v Dunajčanah, ki so vendar le nezavezni od vlade, omenimo le, da tudi c. k. deželni šolski svet ugovarja zoper to šolo, in suče in obrača paragrafe, da bi dokazal, da take šole na Dunaji ni, da, še celo zoper postavbo je. Vidi se iz tega, kako se §§. dajo različno sukati in po okolišinah zavijati, pa tudi koliko pravice, da ne rečemo krščanske ljubezni, je pri teh, ki toliko vpijejo o zatiranem nemštvu, Čehom pa, ki jih je blizo 100.000 tisuč na Dunaji, še ne privoščiijo zasebne elementarne šole, v kateri gotovo ne bodo nemščine zane-marjali, temveč se bolj temeljito v nji poučevali. — Pri tem se pa le čudimo c. kr. uradnikom v deželnem šolskem svetu, ki ugovarjajo in se vzdignejo pri tej stvari zoper svojega prednika c. k. poučnega ministra in ga hočejo poučiti, kako se morajo razumeti državne šolske postavbe. Kaj se bomo temu čudili, kaj takega in enacega se je zgodilo že tudi na Kranjskem.

V tirolskem deželnem zboru so sprejeli 1. decembra vse nasvete pomočnega odseka, da se namreč deželi pomaga iz državnega

premoženja, da se oproste davkov kraji naj huje prizadeti, poleg tega so še sklenili praznovati praznik sv. Janeza Nepomucena v nedeljo, ki pride po tem prazniku po vsi deželi; deželnemu odboru se naroča, da se tega dogovori z škofijskim redništvom.

Železničen in telegrafov polk.

Iz obravnave v delegacijah se je zvedelo, da vlada misli tudi osnovati tak polk. Tega polka še dosihmal ni bilo, dasiravno je Avstrija prva država, ki je v vojski železnice prav izdatno rabila. To se je zgodilo vlasti l. 1859, ki so iz severne monarhije drle vojne v Italijo, tako urno, da dosihmal ni bilo še kaj takega slišati. Za vojaško poslovanje pri železnicah so bili dosihmal le majhni „bojni železnični oddelki“, ki so bili sestavljeni iz vojakov in nevojakov. V miru je imel ta oddelek 10 častnikov in 345 mož iz zemljemercev in zemljerovov. Bojnih telegrafskih oddelkov pa o časih miru ni bilo, le v zasedenih krajih so jih vojaki postavili za svoje poslovanje. Nov polk bode pa oboje poslove prevzel. Podlaga polku bode 8 kompanij iz zemljemercev (Genietruppe) 499 mož, k temu pristopi še 56 mož iz zemljerovov (Pionire), in oddelki bojnih železničnih oddelkov v zasedenih deželah. Polk bode tedaj imel 2 bataljona po 4 kompanije in v mirnih časih naslednje častnike: 1 polkovnika 1 obrist-lajtnanta, 1 majorja, 8 stotnikov in drugih viših in manjših častnikov, vsega skupaj 890 mož. Od tega bode 1 bataljon 18 častnikov in 414 mož umeščenih v zasedenih deželah, da opravljajo službo na vojaški progi Doberslin-Banja-luka in na ozkotirni železnici Brod-Sarajevu in da oskrbujejo telegrafiške črte, ako bi bilo treba. Drug bataljon in polkovni štab ostaneta v monarhiji. Kompanije tega bataljona sme vojno ministerstvo porabiti tudi pri državnih in privatnih železnicah. — Vsak bataljon ima samostalno telegrafiško šolo. V vojskih časih je telegraf razdeljen v bojni telegraf prve vrste za nadpoveljništvo, v drugo vrsto za poveljniške armade in v založni telegraf, to razdeljenje se ne spreminja po novih določbah. — V službenih ozirih bode poveljništvo železničnega in telegrafovega polka podložno načelniku generalnega štaba, dosihmal je bil podrejen le polk pionerjev.

Vnanje države.

Iz Petrograda se piše, da so nemiri dijakov v Petrogradu, v Charkovu in v Kasanu v zvezi bili z gibanjem anarhistov po drugih deželah. Zato se lahko razume, zakaj so poklicali toliko vojakov. Vodje anar-

širnejša zvezdoznanska knjiga, kdor se hoče bolje poučiti, naj vzame to ali ono knjigo v roke. —

Da je pa za zvezdoznance silne važnosti, vedeti oddaljenost solnca od zemlje, prihaja od tod, ker je oddaljenost merilo, enota, s katero merijo zvezdoznanci daljave v svetovnem prostoru, kakor meri kupec svoje blago z metrom. —

Venerin prehod more pač komaj polovica ljudi videti; v tem oziru smo mi bili srečnejši, ker videli smo ga leta 1874 in videli ga bomo tudi jutri. Zastonj pa bomo potem pričakovali to prikazen. Ker mimo solnca šla bo Venera sedaj prvič še 8. junija 2004, potem 6. junija 2012, 11. decembra 2117, 8. decembra 2125, 11. junija 2247 i. t. d.

Kdor tedaj hoče to prikazen videti, naj vzame daljnogled v roke in naj si jo ogleda jutri. Ker potem treba bode čakati 122 let, česar gotovo še naša najnežnejša mladina doživela ne bo.

hističnih razbuk so nameravali še kaj drugega, kakor samo razbuke dijakov, a policija je za to zvedila, in zaprla dva inozemska hujškača v Puškinovi ulici št. 2. Kakor se kaže, hotla sta ta dva tudi delalce nahujškati po predmestjih. A oblasti so temu zaprečile in vojaki so bili pripravljeni po kosarnah. Zaprta sta Krause in Landau. Iz Charkova in Kasana se čujejo prav žalostne vesti. V Charko so delali barikade, ranjenih in celo usmrtenih je bilo več oseb. Tudi v Kasanu je bilo bolj resnobno, kakor se je mislilo od kraja. Rektorja vseučilišnega, profesorja Firsova so napadli dijaki, ki so tudi pobili vsa okna v vseučilišči. Potniki pripovedujejo v bojih po ulicah. Mogoče, da je veliko pretiranega, a ljudje vse to radi verjamejo in naprej trosijo.

V Carigradu je bilo slišati o zarotji zoper sultana. Gotovo je to, da so odpuščeni nekateri ministri, mesto njih prišli so drugi na ministrske stole. Polk dragoncev Čerkesov, je odpravljen, prepeljali jih bodo v Trebisond in od tod v njih domovino. Sultan menda vidi, da mu ne cvetó rožice, prestrašen človek pa povsod vidi strahove, in se loti sedaj tega, sedaj unega, da bi si pogum naredil.

Iz Rima 26. nov. (Vtrld.) Laško državno zbornico so otvorili brez službe Božje, ne zdi se jim potrebno, Boga klicati na pomoč tedaj pa tudi brez strahu prelomljajo božje in cerkvene postavbe.

Dosihmal še nimajo važnih opravkov, temuč le formalnosti, vendar so v nedeljo popoldan (26. novembra) imeli sejo brez vsake potrebe, mnogo vradnikov je bilo ob počitek v nedeljo. V teh treh dneh, odkar zborujejo, se še ni zgodilo nič posebnega, razun da so radikalci, republikanci in socialisti združeni na skrajni levici pri volitvi za podpredsednika glasovali za republikanca Bertani in tako svojo moč — 47 mož — pokazali, manjšina sicer, pa bode dala vladi dosti opraviti. Za predsednika je bil izvoljen Farini, od njega je znano, da ima monarhijo za potrebno zlo, da se ustanovi in zdržuje jednotna država, ki pelje do ljudovlade. Dobil je izmed 405 glasov njih 386; glasovala je zanj tudi desnica, ker je bil dosihmal še dosti pravičen članom skrajne levice, ki ga imajo za svojega skrivnega zaveznika. Pri volitvi štirih podpredsednikov že ni bilo take večine, naj več glasov je bilo 284, a naj manj 198. Tako imenovani ločenci (dissidenti) skoraj vsi iz južnih dežel, so volili svojega vodjo, vojvodo San Donato z 68 glasovi, radikalci pa svojega Bertania s 47 glasovi.

Radovedni so bili, kako se bodo vedli socialdemokratje, pričakovali so škandalov zaradi prisege. V drugi seji 24. p. m. je prišel socialdemokrat Bosdari iz Ankone, in ko ga je predsednik nagovarjal, da naj priseže, je rekel: prisezam, a hočem govoriti. Od vseh strani vriš in hrup, in ko se je polegel, reče predsednik hladno: sedaj ste prisegli, govorili boste tačas, kedar Vam bodem dovolil. 25. p. m. je prišel glavni agitator internacionalcev Andrej Costa in je brez ugovora prisegel, a v istem času je razglasil v „Capitale“ pismo, v katerem imenuje prisego prazne besede, katere je prisiljen izustiti, a zaradi tega ni dolžan tako ravnati; naznanil je tudi, da hoče o svojem času nasvetovati, da se ta prazna komedija „politična prisega“ odpravi. — List je bil zaplenjen, ko je bil že povsod razširjen „Capitale“ je prinesla 26. p. m. članek o prisegi, kjer oponaša in sicer po pravici privržencem kraljeve savojske oblasti, da so tudi oni prisegli, katero so prisegli svojim vladarjem, pre-

okolice, n. pr. kak zvonik. Pomakni okno le nekoliko v stran in prst zakriva ti že kak hrast. Ta hrast in zvonik sta toliko dalje drug od drugega, kolikor bližje očesa palec držiš; seveda, ako si obakrat enako daleč pomaknil svoje oko. Iz tega vidiš, da je tukaj stanje predmetov v nekaki medsebojni zvezi. Ko bi ti bila znana oddaljenost dreves, bi lahko sklepal, za koliko da se je tvoje oko premaknilo pa tudi narobe. Mislil si sedaj namesto palca Venero — ker njena oddaljenost ob času prehajanja nam je znana — in lahko biš umel, da bo opazovalec v Ljubljani prejel videl Venero stopiti pred solučno ploskev, kakor opazovalec v Quitto. In iz te časovne razlike da se z veliko gotovostjo sklepati, koliko da je solnce oddaljeno. Na ta način dobimo sicer le razliko med solučno in Venerino paralaksno. Toda iz te razlike se lahko preračuni paralaksa za solnce posebej. Ti računi so zelo težavni in teško je vse natančno raztolmačiti. Natančneje podaja nam vsaka ob-

lomili, ker so delali in rovali zoper nje. 30. novembra pa je bil škandal v zbornici, ko poslanec Falleroni ni hotel priseči. Predsednik mu je rekel, naj priseže, a on, da ne! Velik vriš! Predsednik mu reče: častivredni Falleroni, pred postavo smo vsi jednaki; ker se branite priseči, pojte ven! Falleroni: ljudstvo me je poslalo, ne umaknem se. — Primejo ga potem za pazduho in ga ven peljejo. Ko odhaja, zbornico psuje.

O ruskih odnošajih piše „Tribüne“, tedaj časnik, ki ni Slovanom sovražen, tako-le: Stanje na Ruskem je in ostane neizrekljivo žalostno, ni treba barve zaradi lepšega, naj se še tako dobro misli, ni dvomiti, da Ruske prikriva v sebi strašno gorje, katerega ne more odvrniti ne državna umetnost ne človeška roka.

Od kar je končana rusko-turška vojska, minula so že leta.

Zvršilo se je vse to, kar so priporočevali za rešitev ruski državniki, kar je povdarjala ruska patriotska družba, stanje v deželi se pa vendar ni izboljšalo, zlo je postalo še huje. Nekateri, še celo taki, ki pošteno mislijo, dolžili so cara Aleksandra II. da ovira vsak napredek, zavratno so ga umorili, nastopil je car Aleksander III., na da vse mlade Rusije. Od njega so pričakovali železne odločnosti, že leta prej so ž njim strašili sprideno in podkupljeno uradništvo, on bi bil imel ostarelo državno drevo na novo oživiti. Aleksander že dve leti vlada, a ni se ničesa zgodilo, odsvit njegovega veličastja še ni prodrl goste tmine okolo njega. Gnjiloba se razširja dalje in dalje, in oblast carova še toliko ne premore, da bi bil sam varen na svojem prestolu. Dve leti je že minulo, ali cesarske krone si ne upa postaviti na glavo, in car ostane zaprt v svojem gradu v Gačini, varuje ga na tisoče nezaupljivih nasledovalcev. Nezačudenost med ljudstvom rase, uprava je slabša od dne do dne. Skoro vsaki dan razodeva trohno in gnjilobo ruskega vladništva. Državno premoženje ni prav nič varno pred grabljevitimi rokami vladnikov, in tožba grofa Valujeva je obelodana, da so pod njegovo vlado vradok spravili v svoje roke zemljišča skoro največje gubernije.

Za male nezvestobe vladnikov se nihče ne zmeni, te so vsakdanje zlo. Med tem ni je vere in zaupanja med ministerstvom in uradniki njemu podložni. Kaj takega so objavili ni davno od tega. Minister je poročal, da je izdelana važna strategična železna proga, a pokazalo se je, da proga ni izdelana, a da so ministru podložni slabo poročali.

Med ljudstvom pa čedalje bolj vre. Plamen vstaje švigne sedaj tu, sedaj tam; to ni več jedna sama prekucijska stranka, to je splošna nezadovoljnost, kar je še zdravega med ljudstvom, vstaja. Danes se vzdignejo kmetje, jutro dijaki a državna oblast ostaja v ti splošni zmešojavi mutasta, njen poslovnik so zgubili vso veljavo med ljudstvom, tam, kjer je največja moč in tudi največja odgovornost, pa nimajo poguma, ali bolj prav, ni je močice, ki bi odpravila neevero. Take so dandanes javne razmere v Rusiji, in zgodovina nam nikjer ne pokaže izgleda da bi iz take gnjilobe vzrastlo drevo rešenja.

Rusija je le podobna Francoski pred veliko revolucijo l. 1789. Kakor nekaj tam, tako je tudi tukaj trahelo vse obstoječe, ljudstvo se mora prenoviti; le ako se preuстроje vse naprave, more biti bolje. Mogoče, da je to preveč hudo, in preveč črno, ali videti je, da tudi mogočai državci na vzhodu ne bodo pri-

hranjena kriza, ki je pretresla zahodno Evropo pred 100 leti.

Pripravimo pa še to le: Ludovik XVI je trpel za grehe svojih prednikov, začeni z Ludovikom XIV. katerega so Francozje imenovali „Velikega“; Aleksander III. sedanji car pa trpi za grehe Nikolaja I, mogočnega cara krutega samosilnika in zatirovalca katolikov, in če gremo v zgodovini nazaj, lahko tudi rečemo za grehe Petra Velikega, ki je zatrl vso cerkveno prostost na Ruskem, spodkopal cerkveno veljavo, in si prilastil najvišjo cerkveno in državno oblast; od tod ta priimek, kakor so ga nekateri začeli rabiti „sveta Rusija“ kajti car je prvi cerkveni poglavar tedaj sveta oseba in dežela, kateri zapoveduje tudi sveta. Kjer pa državna oblast ne pozna poleg sebe nobene druge oblasti, niti cerkvene veljave, postanejo odnošaji taki, kakršni so bili konec XVIII stoletja v Evropi, preden se je začela grozovitna prekucija (drugi pravijo slavna revolucija), zatrli so red jezuitski, ki je bil še nekako jez občenemu proplavu in pot k vstaji, (nekaterim k prenovljenji duhov) je bila nadelana. — Od Rusa se je tudi njegov sosed Prus naučil zatirati katoliško cerkev, slab vzgled je vplival iz prijateljskega ruskega dvora na pruski, preganjanje katolikov je pa še vse bolj grozovito in neusmiljeno bilo na Ruskem, kakor na Pruskem. — Pruski kralj, nemški cesar Viljelm uže kliče, kedar njegovemu življenju preti nevarnost vero na pomagaj! da bi pa krivice popravili, katolikom svojim podložnim privoščili versko svobodo in cerkvi dali, kar je cerkvenega, za to ni resne volje ne v Berlinu niti v Petrogradu. Zleg spoznajo a pripomočkov, s katerim bi ga odpravili, nočejo rabiti. — Od tod pa tako žalostno stanje!

Iz Londona. („N. fr. Presse.“) Iz verjetnega vira se čuje, Lord Dufferin je nasvetoval, naj se opusti vsa zatožba zoper Arabija, ker se mu ne more nič zlodejstva dokazati in je še celo tožba zaradi vstaje omahljiva, ker je ravnal po sultanovem povelji. Lord Duferin je na dalje naznanil, Tefvik paša ni rabljev, nemogoč-skoro za namestnega kralja. Brez odločnosti, duhovitosti bi bil zmiror orodje njegove okolice. Mislijo na vladanje Tefvikovega sina pod angleškim gubernatorjem, kakor so to postavili svoje dni v Barodi, po drugi strani pa ugovarjajo člani družine I-mailove zoper nasledstvo Tefvikov. (No tu imamo zvite Angleže; ne ta, ne oni ni kriv; ne ta, ne uni jim ni prav — na zadnje bodo pa sami razsodili in sebi deželo prisodili.

Iz Kahiru se javlja. 3. decembra do poludne ob 9 so postavili Arabija pred vojaško sodnijo; tožili so ga samo zaradi oboroženega upora. Arabi je rekel, da je kriv tega dejanja. Obravnava je trajala kakih 5 minut. V seji popoldne so ga v smrt obsodili, a khedive je sodbo spremenil na pregnanstvo vse živie dni.

Domače novice.

V Ljubljani, 5. decembra.

(Naši državni poslanci) so se razun g. župana Grassellija, ki je odšel že v nedeljo, včeraj odpeljali na Dunaj, kjer se danes pričenuja državni zbor.

(„Narodni dom.“) Mnogo narodnih trgovcev ljubijanskih je prevzelo po več sto sreček „narodnega doma“ v razprodajo. Nadejamo se, da bodo ti tudi po drugih slovenskih mestih našli mnogo posamevalcev.

(Iz seje mestnega odbora dne 1. decembra) Navzočih je bilo 22. občinskih svetovalcev.

Župan g. Grasselli se srenjakima odbornikoma gg. Doberletom in Potočnikom je bil 25. p. m. pri c. k. dež. predsedniku, da blagovoli poslati presvitlemu cesarju zahvalo za grajenje poslopja za c. k. učiteljišča. — Ravnateljstvo ternovske meščanske vojašnice prosi oslobojenja lastnikom vojašnice od vplačevanja za vojaško vkvartiranje. Prošnja se ni sprejela. — Brvi čez Gruberjev kanal sedaj še ne bodo delali. — Zastran ceste med dunajsko in celovško cesto tik Latermanovega drevoreda se hočejo obrniti do vlade, ali bi bila pripravljena to cesto izdelati in pod kakšnimi pogoji ter jo potem oskrbovati. — Reseljevo cesto in kanal po nji bode izdelalo kranjsko stavbino društvo. Seja je trajala 3 ure, zaradi občirnih debat.

(Beseda v reduci na spomin Prešerna) včeraj popludne je bila sijajna. Navzoči so bili c. kr. deželni predsednik Gospod Winkler, gospa soproga, in gospod grof Thurn, predsednik kupčijske zbornice, gospod Kušar in predsednik hranilnice gospod Dreo. Točke so bile sprejete s živahnimi odobrenjem, posebno pa solo g. Medena in točke, katere je izvrševala muzična godba ces. kr. 17. peš-polka. Čveterospjev „V tih noči“ se je mogel ponavljati. Močno je dopadal kor, ki ga je vodil g. Valenta „Jadransko morje“. Dvorana in galerija ste bili napolnjeni.

Razne reči.

— Duhovske spremembe v Ljubljanski škofiji: Č. gg. Alojzij Jerše gre za duhovnega pomočnika na Trato, Jos. Regen iz Preserja v Poljane, Val. Alijantič v Šmartin pri Kranji, Alojzij Rožič v Predvor, Janez Zdražba v Cerklje, Tomaž Potočnik iz Borovnice na Vrhniko, Matej Ferčej v Šent-Rupert, France Zorec iz Begunj v Zagor. Fara Ložki Potok je 24. nov. razpisana.

Štiri male blagoslove so 16. nov. dobili gg. bogoslovci II. leta, dva iz III., pa poleg tonzure naslednji iz I. leta: Janez Ambrož iz Šmartina pri Krauji, Rudolf Dobrin iz Arada na Ogerskem, France Dolenc iz Ljubljane, Andrej Geiger iz Košane, Josip Handler iz Kocvja, Janez Kačar iz Ljubljane, Josip Kos iz Šmihela pri Novomestu, Josip Kramarič z Radovice, Janez Kunaver iz Ljubljane, Anton Mali iz Tuhinja, Janez Pavlič iz Kranja, France Šusteršič z Glinic, pa frančiškan fr. Oton Einspieler iz Sveč na Koroškem.

V tržaški škofiji: Prečast. g. kanonik Andrej Strk izbran je bil od stolnega kapitela za župnika stolne cerkve pri sv. Justu v Trstu, ker se je preč. g. Bettaglia zaradi starosti župnijskeje časti odpovedal. G. Strk se iskreno boruje za pravice isterskih Slovanov.

— Vabilo k občenemu zboru narodne čitalnice v Rudolfovem, ki bode 17. decembra 1882 ob petih zvečer v čitalnični dvorani. Predmet. 1. Sporočilo tajnika. 2. Sporočilo de-narničarja. 3. Sporočilo o pregledu lanskega računa. 4. Razprava o društvenem premoženju in o načinu, kako bi se dali društveni dolgovi poravnati. 5. Volitev predsednika, blagajnika in dvanajst drugih odbornikov. 6. Volitev odseka treh udov za pregled računa. 7. Posamezni predlogi. Odbor.

— Vabilo na slavnost, ki jo priredi akademično društvo „Slovenija“ na Dunaji, dr. Fr. Preširnu na spomin v sredo 6. dan decembra 1882. Program: 1) Pozdrav društvenega predsednika g. R. Pukla. 2) Navedi: „Vojaci na poti“ (besede S. Gregorčiča), zbor. 3. Slavnostni govor, govorig. D. Majaron. 4. Naved:

„Luna sije“ (besede dr. Fr. Preširna, zbor, tenor-solo poje g. M. Hudnik. 5. Fr. Chopin: polonaise, igra na klavirji gospodična Bogomila Š—ova. 6) I. pl. Zajc: „Srdcu“ (besede Lj. Varijačiča), zbor. 7) F. Smetana: trija iz opere „prodana nevesta“ za tenor poje g. M. Hudnik, spremlja gospdč. Š—ova. 8. Umlauf: Serenada (s spremljevanjem klavirja od g. (Jahode-Krtinskega) igra na citre g. * * * 9) A. Foerster: „V tih noči“ (besede S. Jenka), čveterospev, pojo gg. M. Hudnik, Fr. Dolenc. M. Brajša, D. Majaron. 10) J. Kocijančič: „Venec narodnih pesni“ zbor. — 11) Zabava. — Pevovodja g. Jan J. r. k. — V zborih poje iz posebne prijaznosti tudi nekateri g. članoči „Zvonimira“, akad. društva hrvatskega. — Začetek ob 7. uri zvečer. — Lokal: Hotel „Stadt Wien“ (VIII. Lange Gasse 15.) K tej slavnosti vabi najuljudnejše odbor.

— Preč. gosp. Franc Sorčič, stolni prošt v Mariboru, dobil je od cesarja v odlikovanje red železne krone 3. vrste. Častitamo! — Za častnega občana je bil od braslovške občine na Štajerskem izvoljen namestniški svetovalec in okrajni glavar g. Ferdinand Haas v Celji.

— Novo zimsko obleko razdelili so mariborski obrtniki 26. t. m. 216 revnim šolskim otrokom.

— O protislovenskih peticijah do državnega zbora, katerih so dr. Mihelič in tovariši njegovi nabrali 156, poroča „Südt. Post“, da so jih mnogo pozivjaci izvili, in so jih ljudje sedaj preklicali. V državnem zboru bodo tedaj pri obravnavi teh prošenj prav zanimive reči prišle na dan.

— V Srednji vasi v Bohinji bodo imeli častiti gospodje Lazaristi ljudski misijon od 9—24. decembra t. l.

— O mestnih volitvah mariborskih piše „Südt. Post“, da bi bilo mestu gotovo na dobiček, ako bi prišli v mestni zbor vsaj deloma novi odborniki raznih stanov. Mestni proračun je jako zdaten; dohodki znašajo 147.061 gl., stroški pa so nastavljeni na 187.868 gl., tedaj bo 30805 gl. primanjkljaja. Dr. Lorber je hotel pa stroške še bolj pomnožiti, ob enem pa povikšati tudi mestne priklade od 20 na 25%, toda še liberalna odbornika Mardo in Schmiderer sta mu nasprotovala. Za prihodnje volitve se je osnoval poseben volilen odsek, v katerem sedé gospodje: Holzer, Nagy, Schmidt, in Tombasko. Pa v graškem predmestju se giblje posebna stranka pod vodstvom gg. Flucherja in Lobenweina, v notranjem mestu se nekaj upira obrtniško društvo, v koroškem predmestju pa se oživlja Schmidtova stranka. Volilni boj utegne biti toraj jako živahen, in zlasti hudo iščejo pooblastnic. Kaj bodo storili mnogobrojni Slovenci, se še ne vé, upamo pa, da pri toliki razdvojenosti nasprotne stranke rok ne bodo križem držali.

— Domoljubje. Kakor pri nas, tako tudi drugod le tuje velja. Avstrijski prideiki nimajo kupca. Znano je štajersko železo, znano je krkonoško platno, a vendar prodaja neki pariški jud Jaluzot vsakovrstno platno na Avstrijsko in Nemško. Nemški „Reichsbote“ se dovtipno iz rodoljubja svojih rojakov norčuje: Na očitnih ehodih se srca navdušujejo za narodno delo, narodno obrtnijo itd. pa ravno ista srca so ogrnjena v srajco iz pariškega platna. Saj to je, kaj toraj če je tudi slabše in dražje! V državnem zboru huduje se govornik nad tem, da imajo od narodnega blagostanja le tujci korist, on sam je pa od glave do nog oblečen v angleško in francosko blago!

Javne dražbe.

6. decembra. eks. džb. pos. Apolonija Pesdir iz Podbrezovice, 360 gl. Ljubljana. 3. eks. džb. pos. Jože Matlačen iz God. Vipava. 1. eks. džb. pos. Marija Simonič iz Rozalnice, 4725 gl. 76 kr. 1. eks. džb. pos. France Steh iz male Račne, 6416 gl. 40 kr. Ljubljana. 1. eks. džb. pos. Simon Perko iz Spodnje Vetrne 3100 gl. Tržič. 3. eks. džb. pos. Blaž Groblar Čemšenika 4330 gl. Brdo. 1. eks. džb. pos. Lekan iz Rovt, 4790 gl. Logatec. 1. eks. džb. pos. Nikolaja Hočevarja in drugav, 1410 gl. Logatec. 1. eks. drž. pos. Franceta Dovjak iz Spod. Logatca, 2225 gl. Logatec. 1. eks. drž. pos. Nagode France iz Hote-dršice 2790 gl. Logatec.

Umrli so:

30. novembra. Jozefa Tomažič 2 1/2 l. Jakob Oblak, gostač 43 let. V bolnišnici 29. novembra Janes Černe, plč. tuberkuloza. 1. decembra France Kovačič, 23 let, kaznjene, tuberkuloza. Alojz Slabina 4 mesce. Marjeta Rojec 36 let. 2. dec. Ana Rape 40 let, jetika. Marija Jenko, 12 let. Marija Dernovšek, 80 let.

XVI. izkaz doneskov

za spomenik dr. J. Bleiweisa vit. Trsteniškega.	
Prenesek iz XV. izkaza	1352 gl. 50 kr.
Gosp. Šlibar Tomaž, župnik v Dupljah	1 " — "
Nabral g. Luka Svetec:	
" Kobler Alojzij, posestnik, župan itd. v Litiji	10 " — "
" Svetec Luka, c. kr. notar itd. v Litiji	10 " — "
" Nabrnik Ivan, c. kr. sodnik v Litiji	1 " — "
Nabral g. Jurij Cvajnar, župan v Preski:	
" Cvajnar Jurij, župan itd. v Preski	1 " — "
" Košenina M., posest. v Preski	1 " — "
" Praprotnik Franc, učitelj v Preski	— " 50 "
" Peternel Anton v Gorčah	— " 50 "
" Kuralt A. iz Zgornje Senice	— " 50 "
" Pirih Ant., kolodvorski predstojnik v Medvodah	2 " — "
gospá Smole Marija iz Zgornjih Pirnič	— " 50 "
gospod Lušina Matevž	— " 20 "
" N. N. iz Sore	1 " — "
gospá Potočnik Rozalija iz Sore	— " 20 "
gospod Kavčič Lorene, posestnik itd. v Medvodah	2 " — "
" Čibašek Fr., posest. iz Zbilj	2 " — "
" Šetina Valentin iz Zbilj	— " 30 "
gospá Gabrič Ivana, žand. stražmeštra soproga v Medvodah	— " 20 "
gospod Potišek Rafael, žandarm v Medvodah	— " 20 "
" Brezar Fr., žandarm v Medvodah	— " 20 "
gospa N. N., narodna Gorenjka	2 " — "
gospod Topolski Simon	1 " — "
" Bajs Peter v Dvoru	1 " — "
Skupaj	1390 gl. 80 kr.

Izkaz daril za „Nar. dom.“

Dozdaj je bilo nabranih	6713 gl. 36 kr.
k temu:	
Zastopniki banke „Slavije“:	
G. Anton Mrva na Vačah	1 " — "
G. Anton Marinič v Podravljah	1 " 45 "
G. Davorin Pavlovič v Cerknici	3 " — "
G. Ivan Nastran v Radomlji	1 " — "
Iz pušice v kavarni „Karl“	— " 42 "
Telovadno društvo „Sokol“ v Ljubljani	400 " — "
G. Andrej Druškovič, hišni posestnik v Ljubljani	2 " — "
G. Ziga Tanšek v Postojni	2 " — "
Gosp. J. Lavrenčič v Postojni nabral Zastopniki banke „Slavije“:	4 " — "
G. Josip Merhar v Dolenji Vasi	13 " 66 "
G. Anton Merva na Vačah	1 " — "
G. Ivan Rihteršič v Dobručah	— " 30 "
Mesečni doneski gospej Grumnikove in dr. Mošetove	21 " 38 "
Gg. osmošolci ljubljanske gimnazije	5 " — "
G. Janez Pesec iz Bresta	1 " — "

Rodbina Potočinova na Zidanem Mostu	50 gl. — kr.
G. Valentin Kafol v Kanalu in Peter Majcen v Hošah, zastopnika banke „Slavije“	— " 30 "
Nabranega v Bovol v pušici gostilne pri pošti 83 kr., pri Ekselnu 68 kr. vkupe	1 " 51 "
V Ložkej dolini nabranih vkupe	36 " 7 "
G. Ivan Graban, zastopnik „Slavije“ v Stebnu na Koroškem	— " 81 "
Taročna družba pri g. Kapusu v Kamni Gorici	9 " — "
Mesečni doneski za II. četrtletje iz Gorice vkupe	21 " — "
G. Franc Prisljan, zastopnik „Slavije“ v Brazovčah	— " 98 "
Skupaj	7538 gl. 87 kr.

Za božična darila

priporočam svoje izdelke!

V zlatu povite

urne verižice!!!

Tudi razpošiljam sledeče reči

s pravim cekinskim zlatom pozlačene,

ki se od pravega zlata ne ločijo:

Urne verižice za gospode	3 gl. 50 kr.
Urne verižice za gospe	4 " — "
Garnitura gumb za gospode	1 " 80 "
Garnitura gumb za gospe	2 " 20 "
Garnitura, brocha pa uhani najnovjše podobe	3 " 50 "
Prstani iz pravega 6 karatnega zlata s demanti iz Sumatre okinčani, ki se od pravih ne ločijo, po 5, 6, 7, 8, 9 in 10 gl. (Pri prstanih naj se naznani debelost prsta s papirnatim robcem.)	

Vse pošiljam proti poštnemu podvzetju. Kdor pa prej po poštni nakaznici pošlje denar, pošljam mu reči brezplačno.

G. W. Schak,
Versandgeschäft, Prag.
Weinberge.

Agenti se iščejo.

Javna zahvala.

Podpisani potrjujem, da Francevo esenco, ki jo pripravlja g. lekarničar Piccoli v Ljubljani, zaradi čudovite njene moči rabi več bolnih ljudi v moji fari v raznih boleznih in s posebno dobrim vspehom. Zato omenjenemu gospodu lekarničarju javno izrekamo svojo zahvalo. Pristavljam še, da ne preide dan, ko bi ne prišel kdo k meni po to čudovito tinkturo, ki jo imam vedno pripravljeno za se in za svoje domače.

V Plominu (Fianona) v Istri, meseca oktobra 1881. (4)

Anton Vlašič,
fajmošter in kanonik.

Za Božič

prodajam urne verižice za gospode in gospe v zlatu povite po 2 do 5 gl., demante iz Sumatre, ki se od pravih nič ne ločijo, po 1 gl. do 5 gl., bracelete, uhane, broše in srajčne gumbice močno pozlačene in s demanti iz Sumatre okinčane, zlate prstane s českimi granati, vse po 1 do 5 gl. Pismeno se zavežem, da moje blago nikdar ne začrni, in vrnem denarje nazaj, ako bi se to zgodilo. Demanti iz Sumatre se tudi v poslani reči prav po ceni vdelažejo. Pohvalna pisma od znamenitih oseb so vsakteremu na ogled. (4)

Wilhelm Rosenkranz,
Exportgeschäft, Prag.
Weinberge.

Naznanilo.

Posrečilo se nam je, da smo dobili nekaj iztisov

„Cerkvenega govornika“

ter jih ponudimo č. gg. duhovnikom v prodaj, dokler jih bude kaj.

Hvaliti „Cerkv. govornika“ menda ni treba, ker knjiga je zaradi tehtnih govorov znana.

Velja nevezan 2 gl. 20 kr.; po pošti pa 2 gl. 30 kr. v (8)

Katoliški bukvarni.

J. Blaznikov nasledniki v Ljubljani.